

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 118/2014-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. apríla 2014 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti ELKEM v. o. s., Žižkova 39, Košice, zastúpenej JUDr. Máriou Durkošovou, PhD., Advokátska kancelária, Mudroňova 4, Košice, pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cb/3/2012 (pôvodne vedenom Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 11 Rob/959/2007) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti ELKEM v. o. s. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cb/3/2012 (pôvodne vedenom Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 11 Rob/959/2007) porušené bolo.

2. Okresnému súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cb/3/2012 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. Obchodnej spoločnosti ELKEM v. o. s. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Čadca p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Čadca je p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti ELKEM v. o. s. trovy konania v sume 275,94 € (dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatštyri centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet jej právnej zástupkyne advokátky JUDr. Márie Durkošovej, PhD., Advokátska kancelária, Mudroňova 4, Košice.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 118/2014-16 z 19. februára 2014 prijal na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti ELKEM v. o. s. (ďalej len „sťažovateľka“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cb/3/2012 (pôvodne vedenom Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 11 Rob/959/2007).

Predsedníčka okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadrila k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 2635/2013 doručeným ústavnému súdu 12. februára 2014, v ktorom uviedla:

„Návrh na vydanie platobného rozkazu bol súdu doručený dňa 17. 1. 2012 z Okresného súdu Žilina. Spis bol pridelený na konanie JUDr. Hozákovej. Dňa 22. 3. 2012 bol spis opatrením pridelený JUDr. Pytliakovej z dôvodu dlhodobej PN JUDr. Hozákovej.

Dňa 29. 3. 2012 sudkyňa vo veci vytýčila termín pojednávania na dňa 16. 4. 2012, nedostavil sa odporca ani jeho právny zástupca, nemali vykázané doručenie. Pojednávanie bolo odročené na deň 9. 2. 2012, nedostavili sa účastníci konania, odporca i navrhovateľ sa ospravedlnil. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom dopytu na odporcu, aby predložil výpis z obchodného registra svojej spoločnosti a predloženie plnej moci. Splnomocnenie bolo predložené 29. 5. 2012. Dňa 30. 5. 2012 bol odporca vyzvaný na predloženie výpisu z obchodného registra. Dňa 7. 6. 2012 bol vo veci vytýčený termín pojednávania na deň 9. 7. 2012, nedostavil sa odporca, doručenie mal riadne vykázané, pojednávanie bolo odročené na deň 10. 9. 2012.

Dňa 22. 8. 2012 bol spis po návrate z PN opätovne predložený JUDr. Hozákovej. Dňa 4. 9. 2012 sudkyňa nariadila termín pojednávania na deň 2. 10. 2012, nedostavili sa účastníci konania, navrhovateľ cestou právneho zástupcu ospravedlnil svoju neúčasť, pojednávanie odročené na neurčito.

Dňa 7. 1. 2013 z dôvodu PN bol spis pridelený na konanie JUDr. Pytliakovej, ktorá dňa 28. 1. 2013 vytýčila termín pojednávania na deň 6. 3. 2013, odporca sa písomne ospravedlnil z dôvodu náhleho ochorenia právneho zástupcu, pojednávanie bolo odročené na neurčito. Dňa 8. 3. 2013 bol právny zástupca odporcu vyzvaný na predloženie dokladu o PN odporcu, odpoveď dňa 18. 3. 2013.

Dňa 22. 4. 2013 po návrate z PN spis predložený JUDr. Hozákovej, ktorá vo veci dňa 25. 4. 2013 vytýčila vo veci termín pojednávania na deň 14. 5. 2013, na pojednávanie sa dostavil len odporca, navrhovateľ a právny zástupca sa ospravedlnil. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že procesne bude upravená pasívna legitímácia odporcu. Dňa 30. 5. 2013 bola doručená výzva navrhovateľovi na úpravu návrhu, tento bol súdu doručený dňa 2. 8. 2013. Dňa 23. 10. 2013 sudkyňa vo veci vytýčila termín pojednávania na deň 28. 11. 2013. Na pojednávanie sa nedostavil navrhovateľ, doručenie mal riadne

vykázané, nedostavil sa odporca. Pojednávane bolo odročené na deň 16. 1. 2014, nedostavili sa účastníci konania, navrhovateľ i jeho právny zástupca mali doručenie riadne vykázané, nevrátili sa doručenky od odporcu a jeho práv. zástupcu.“

Okresný súd vo svojom vyjadrení v závere uviedol, že „*Poukazujem na skutočnosť, že k prietahom v konaní došlo zo strany samotných účastníkov konania, ktorí sa nedostavovali na predvolanie na pojednávanie. Spis bol viackrát prerozdeľovaný z dôvodu PN konajúcej sudkyne.“*

Z obsahu sťažnosti a zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 6 Cb/3/2012 (pôvodne vedeného Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 11 Rob/959/2007) ústavný súd zistil rovnaké skutočnosti, čo sa týka predloženej chronológie, aké uviedol okresný súd, preto ich považoval za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov..., a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry (IV. ÚS 15/03, I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03), v súlade s ktorou možno za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu sťažovateľa v konkrétnom

posudzovanom prípade považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci alebo k odstráneniu jeho právnej neistoty zákonom dovoleným spôsobom. K vytvoreniu právnej istoty preto dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (III. ÚS 127/03).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokovávanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a skutkovú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory o zaplatenie peňažnej sumy z titulu neuhradenia kúpnej ceny tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade ich nemožno považovať za právne ani skutkovo zložité. Ústavný súd nezistil, že by išlo o právne alebo skutkovo zložitú vec.

2. Pri posudzovaní druhého kritéria, t. j. hodnotenia prípadných zbytočných priet'ahov v konaní, ústavný súd dospel k záveru, že k dĺžke posudzovaného konania podstatne neprispeli okolnosti na strane sťažovateľky. Sťažovateľka bola v konaní aktívna a súčinnosťná. Pokiaľ ide o argument okresného súdu, že sťažovateľka sa nezúčastňovala

všetkých pojednávanií, k tomu sťažovateľka uviedla, že opakovane žiadala okresný súd, aby sa rozhodlo bez jej účasti a bez účasti jej právnej zástupkyne z dôvodu hospodárnosti konania.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci a poukazuje na to, že trvanie napadnutého konania 6 rokov a 4 mesiace, z toho na okresnom súde takmer 6 rokov, je už samo osebe neprimerané.

Dňa 19. decembra 2007 podala sťažovateľka Okresnému súdu Žilina návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým sa domáhala zaplata sumy 2 305 197,50 Sk s príslušenstvom. Dňa 27. februára 2008 sťažovateľka vzala časť návrh späť z dôvodu, že žalovaná po podaní návrhu zaplatila časť dlhu – istinu v sume 619 881 Sk. Okresný súd Žilina uznesením sp. zn. 11 Rob/959/2007 z 22. apríla 2008 konanie v časti zaplatenej istiny zastavil. Dňa 15. júla 2008 Okresný súd Žilina vydal platobný rozkaz sp. zn. 11 Rob/959/2007, ktorým zaviazal žalovanú na zaplata peňažnej sumy sťažovateľke. Uznesením sp. zn. 11 Cb/216/2008 z 2. septembra 2008 Okresný súd Žilina zrušil vydaný platobný rozkaz z dôvodu jeho nedoručenia žalovanej. Dňa 8. apríla 2009 Okresný súd Žilina vyhlásil rozsudok sp. zn. 11 Cb/216/2008, ktorým zaviazal žalovanú zaplatať sťažovateľke sumu 55 942,26 € s príslušenstvom. Dňa 4. decembra 2009 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalovanej proti uvedenému rozsudku, v ktorom namietala, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že jej neboli riadne doručované všetky písomnosti. Uznesením sp. zn. 13 Cob/390/2011 zo 17. marca 2011 Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) zrušil rozsudok prvostupňového súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dňa 12. januára 2012 Okresný súd Žilina vec postúpil okresnému súdu ako súdu miestne príslušnému, kde jej bola pridelená sp. zn. 6 Cb/3/2012.

Okresný súd vykonal síce množstvo jednoduchých procesných úkonov, ako to vyplýva z predloženého prehľadu, nariadil viac pojednávanií a ústavný súd nezistil väčšie obdobia jeho úplnej nečinnosti, ale napriek tomu ústavný súd poukazuje na to, že postup okresného súdu v napadnutom konaní bol neefektívny, čo vyplýva predovšetkým z toho, že rozsudok okresného súdu č. k. 11 Cb 216/2008-161 z 8. apríla 2009 bol uznesením

krajského súdu č. k. 13 Cob/390/2010-215 zo 17. marca 2011 zrušený a vec bola okresnému súdu vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie. Až 12. januára 2012 Okresný súd Žilina postúpil vec okresnému súdu ako súdu miestne príslušnému. V konaní došlo viackrát k práceneschopnosti zákonného sudcu, čo tiež prispelo k predĺženiu celého súdneho konania, avšak táto skutočnosť nemôže ísť na vrub sťažovateľke.

Uvedený postup okresného súdu nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťou uloženou mu v § 100 ods. 1 OSP, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Keďže všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu, ktorý mal smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02), a jeho neefektívna činnosť mala rozhodne vplyv na doterajšiu dĺžku konania, ústavný súd preto nemohol akceptovať vyjadrenie okresného súdu, že vo veci samej konal a zbytočné priesťahy v konaní neboli zistené.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti preto ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 6 Cb/3/2012 (pôvodne vedenom Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 11 Rob/959/2007) došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pretože ústavný súd zistil porušenie označeného základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cb/3/2012 (pôvodne vedenom Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 11 Rob/959/2007), prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných priesťahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala aj o priznanie finančného zadost'učinenia v sume 1 500 € vo vzťahu k okresnému súdu z dôvodu, že od podania návrhu na začatie konania uplynulo viac ako 6 rokov a doteraz vo veci nebolo právoplatne rozhodnuté, čo vyvoláva stav právnej neistoty sťažovateľky.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy aj priznanie finančného zadost'učinenia. Pri jeho určení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cb/3/2012 (pôvodne vedenom Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 11 Rob/959/2007) berúc do úvahy konkrétne okolnosti danej veci považoval priznanie sumy 1 500 € sťažovateľke za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Uvedenú sumu ústavný súd priznal vzhľadom na § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania (v petite sťažnosti sťažovateľka žiadala vo vzťahu k okresnému súdu priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 500 €).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľky trovy konania vyčíslila sumou 275,94 €, a to za dva úkony právnej služby.

Ústavný súd podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) priznal sťažovateľke náhradu trov konania. Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2012 v sume 781 €. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2013 (príprava a prevzatie vecí a písomné vyhotovenie sťažnosti) po 130,16 €. Ďalej má právna zástupkyňa sťažovateľky aj nárok na náhradu režijného paušálu 7,81 € za jeden úkon podľa vyhlášky. Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľke, spolu predstavuje sumu 275,94 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2014